

תנ"ך

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון	—	היסטוריוגרפיה ונבואה	—	(28x2)	—	56 נקודות
פרק שני	—	נושאי החובה	—	(8x3)	—	24 נקודות
פרק שלישי	—	נושאי ההרחבה	—	(8x1)	—	8 נקודות
פרק רביעי	—	קטע לניתוח ולהבנה	—	(4x3)	—	12 נקודות
	—	סה"כ	—		—	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד (לכל סעיף — 8 נקודות).
(לכל שאלה — 28 נקודות)

1. קרא מלכים א, י"ז, 1-9.

א וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הַתְּשֻׁבִי מִתְּשֻׁבֵי גִלְעָד אֶל-
 אַחֲזָב חִי-הֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לִפְנֵי אִם-יְהִי
 ב הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם-לִפִּי דְבַרְיִ: וַיְהִי
 ג דְּבַר-הֵאֱלֹהֵי אֱלֹוֹ לֵאמֹר: לֶךְ מִזֶּה וּפְנִיתָ לֶךְ קִדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ
 ד בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָיָה מִהֲנַחַל תִּשְׁתַּה וְאֶת-
 ה הָעֲרָבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שָׁם: וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כְּדִבַּר הֵאֱלֹהֵי וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב
 ו בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: וְהָעֲרָבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם
 ז וּבֶשֶׂר בַּבֶּקֶר וּלְחֶם וּבֶשֶׂר בְּעָרֵב וּמִן-הַנַּחַל יִשְׁתֶּה: וַיְהִי מִקֵּץ
 ח יָמִים וַיִּבֶשׂ הַנַּחַל כִּי לֹא-הָיָה גֶשֶׁם בְּאֶרֶץ: וַיְהִי
 ט דְּבַר-הֵאֱלֹהֵי אֱלֹוֹ לֵאמֹר: קוּם לֶךְ צִרְפָּתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וַיִּשְׁבַּת
 שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אֶלְמָנָה לְכַלְכֶּלְךָ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. מהי הנבואה שאליהו מוסר לאחאב בפסוק 1, ומדוע נמסרה לו נבואה זו? בתשובתך היעזר

ב**מלכים א**, ט"ז, 29-33 ו**בדברים**, י"א, 16-17.

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 1 בקטע שלפניך.

(1) המילים "כי אם לפי דְבַרִי" בנבואתו של אליהו עשויות לגרום לקושי תאולוגי (דתי).

מהו קושי זה? (4 נקודות)

(2) קרא גם **מלכים א**, י"ח, 1. האם לדעתך הנאמר בפסוק זה מסייע לפתור את הקושי?

נמק. (4 נקודות)

ג. בקטע שלפניך מסופר כי אליהו מסתתר בנחל קָרִית.

ציין שתי סיבות לשהייה של אליהו בנחל.

ד. קרא פסוקים 2-9 בקטע שלפניך.

לדעת פרשנים אחדים, "הערבים" הם אנשי הערבה.

(1) האם לדעתך לפי פירוש זה נעשה לאלהו נס? בסס את דבריך על פסוקים 2-6

בקטע שלפניך. (4 נקודות)

(2) האם פסוקים 7-9 תומכים בדעתך או אינם תומכים בה? הסבר. (4 נקודות)

א בְּנֵי
 שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה שָׁנָה מִנְּשֵׂהָ בְּמִלְכּוֹ וְחֲמִשִּׁים וְחֲמִשׁ שָׁנָה מֶלֶךְ
 ב בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ חַפְצִי-בָהּ: וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינַי ה'
 ג כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִזְרִישׁ ה' מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיָּשָׁב
 ד וַיִּבֶן אֶת-הַבְּמֹת אֲשֶׁר אָבָד חֲזַקְיָהוּ אֲבִיו וַיִּקַּם מִזְבַּחַת
 ה לְבַעַל וַיַּעַשׂ אֲשֶׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחָאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
 ו לְכָל-עֲבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם: וַכֵּנָה מִזְבַּחַת בַּיִת ה'
 ז אֲשֶׁר אָמַר ה' בִּירוּשָׁלַם אֲשִׁים אֶת-שְׁמוֹ: וַיִּבֶן מִזְבַּחֹת
 ח לְכָל-עֲבָא הַשָּׁמַיִם בְּשְׁתֵּי חֲצֵרוֹת בַּיִת ה': וְהַעֲבִיר אֶת-
 ט בָּנָו בָּאֵשׁ וְעֹזֶנֶן וְנַחֲשׁ וְעִשָּׂה אוֹב וַיִּדְעָנִים הִרְבֵּה לַעֲשׂוֹת הָרַע
 י בְּעֵינַי ה' לְהַכְעִים: וַיִּשֶׂם אֶת-פֶּסֶל הָאֲשֶׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
 יא בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר ה' אֶל-דָּוִד וְאֶל-שְׁלֹמֹה בְּנֵו בַּבַּיִת הַזֶּה
 יב וּבִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בַּחֲרַתִּי מִכָּל שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל אֲשִׁים אֶת-שְׁמוֹ
 יג לְעוֹלָם: וְלֹא אֶסְיֵף לְהַנִּיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן-הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 יד נָתַתִּי לְאֲבוֹתָם רֶק וְאֶס-יִשְׁמְדוּ לַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִים
 טו וְלִכְלֹ-הַתּוֹדָה אֲשֶׁר-צִוִּיתִי אֹתָם עֲבָדֵי מֹשֶׁה: וְלֹא שָׁמְעוּ וַיִּתְעַס
 טז מִנְּשֵׂהָ לַעֲשׂוֹת אֶת-הָרַע מִן-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד ה' מִפְּנֵי
 יז בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְבַר ה' בְּיַד-עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר: יַעַן
 יח אֲשֶׁר עָשָׂה מִנְּשֵׂהָ מֶלֶךְ-יְהוּדָה הַתְּעַבּוֹת הָאֵלֹהִים הָרַע מִכָּל
 יט אֲשֶׁר-עָשׂוּ הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר לִפְנֵי וַיַּחֲטֵא גַם-אֶת-יְהוּדָה
 כ בַּגּוֹלִיוֹ: לָכֵן כֹּה-אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 כא הֲנִנִי מִבֵּיא רְעָה עַל-יְרוּשָׁלַם וְיְהוּדָה אֲשֶׁר כָּל-שָׁמְעִיו
 כב תִּצְלַנָּה שְׁתֵּי אֲזִנֹּו: וְנִטִּיתִי עַל-יְרוּשָׁלַם אֶת קוֹ שִׁמְרוֹן וְאֶת-
 כג מִשְׁקַלֹת בַּיִת אַחָאָב וּמַחִיתִי אֶת-יְרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר-יִמְחָה
 כד אֶת-הַצִּלְחַת מַחָה וְהַפֶּךְ עַל-פְּנֵיהָ: וְנִטְשִׁיתִי אֶת שְׂאֵרִית
 כה נַחֲלָתִי וְנָתַתִּים בְּיַד אִיבֵיהֶם וְהָיוּ לְבוֹ וּלְמַשְׁסָה לְכָל-
 כו אִיבֵיהֶם: יַעַן אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת-הָרַע בְּעֵינַי וְהָיוּ מִכְעָסִים אֹתִי
 כז מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְגַם
 כח דָּם נָקִי שָׁפַךְ מִנְּשֵׂהָ הִרְבֵּה מְאֹד עַד אֲשֶׁר-מָלָא אֶת-יְרוּשָׁלַם
 כט פֶּה לִפְהָ לְבַד מַחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטִיא אֶת-יְהוּדָה לַעֲשׂוֹת

שמעה

י" הרע בעיני ה': ויתר דברי מנשה וכל אשר עשה וחסאתו
אשר חטא הלאהם פתובים על-ספר דברי הימים למלכי
יהודה: וישכב מנשה עם-אבתיו ויקבר בגן-ביתו בגן-עזא
וימלך אמון בנו תחתיו:

ענה על סעיף א (חובה).

א. (1) בפסוקים 9-11 מוזכרים עמים אחרים, שאינם בני ישראל.

מדוע המחבר מזכיר אותם? הסבר. (8 נקודות)

(2) בפסוקים 12-15 כתובה נבואה. מהי הנבואה? (4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא גם **מלכים ב**, כ"ג, 26-27.

על פי הקטע **במלכים ב**, כ"א שלפניך, ציין שלושה חטאים חמורים מאוד של מנשה,

היכולים להסביר את הנאמר **במלכים ב**, כ"ג, 26-27.

הסבר, ובסס את דבריך על הכתוב.

ג. קרא פסוקים 7-9 ופסוק 14 בקטע שלפניך.

(1) הסבר את המתח בין הנאמר בחלק הראשון של פסוק 8 (עד האתנחתא)

ובין הנאמר בפסוק 14.

(4 נקודות)

(2) הסבר כיצד החלק השני של פסוק 8 וכן פסוק 9 פותרים את המתח שצינת

בתת-סעיף (1). (4 נקודות)

ד. קרא גם **דברי הימים ב**, ל"ג, 10-16.

בפסוקים שב**דברי הימים** יש מידע על מנשה שאינו כתוב בספר **מלכים**.

(1) מהו המידע? (3 נקודות)

(2) מנשה מלך חמישים וחמש שנה. מלוכתו רבת השנים אינה הולמת את תפיסת הגמול

של מחבר ספר **דברי הימים**.

כיצד המידע שצינת בתת-סעיף (1) פותר אי-הלימה זו? (5 נקודות)

3. קרא ישעיה, ב', 1-4.

א
הַדְּבַר אֲשֶׁר חָזָה
ב
יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּץ עַל-יְהוּדָה וּירוּשָׁלַם: וְהִיָּה ׀ בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים נִלְוֶן יְהִיָּה הַר בֵּית-יְהוָה בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת
ג
וְנִהְרֻ אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם: וְהִלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה
אֶל-הַר-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִזְדַּנּוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכָה
ד
בְּאַרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר-יְהוָה מִירוּשָׁלַם: וְשָׁפַט
בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכָתְתוּ חֲרָבוֹתֶם לְאַתִּים
וְחַנְתוֹתֵיכֶם לְמִזְמֵרוֹת לֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חָרֵב וְלֹא-יִלְמְדוּ
עוֹד מִלְחָמָה:

ענה על סעיף א (חובה).

א. לפי הקטע שלפניך, מה יהיה המעמד של הר בית ה' באחרית הימים? הסבר.

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. סובלנות היא הכרה בזכות הקיום של קבוצות ודעות שונות.

האם לדעתך נבואת ישעיהו בפסוקים אלה מתארת חזון של סובלנות?

הסבר, ובסס את דבריך על הכתוב.

ג. קרא גם את **בראשית**, י"ב, 3 ו**שמות**, י"ט, 5-6.

הסבר כיצד הנאמר בכל אחד מפסוקים אלה בא לידי ביטוי בחזון ישעיהו.

ד. קרא פסוק 4 בקטע שלפניך.

מהו ההיפוך שמתואר בפסוק, ומהי הסיבה להיפוך זה? הסבר.

שים לב: המשך הבחינה בעמוד הבא.

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ', 10-15.

כִּי־תִקְרַב אֶל־
 יי עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם
 תִּעֲנֶנָּךְ וּפְתַחְהָ לָךְ וְהָיָה כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא־בָּהּ יִהְיוּ לָךְ לְמַס
 יב וְעִבְדוּךָ: וְאִם־לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשִׂתָה עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצָרָת
 יג עָלֶיהָ: וּנְתַנָּה ה' אֱלֹהֶיךָ בְיַדְךָ וְהַפִּיתָ אֶת־כָּל־זְכוּרָהּ לְפִי־
 יד חֶרֶב: רַק הַנְּשִׂים וְהַטָּף וְהַבְּהֵמָה וְכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה בְעִיר כָּל־
 שְׁלָלָהּ תִּבְזֹ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־שְׁלָל אֵיבֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן ה' אֱלֹהֶיךָ
 טו לָךְ: כִּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הַרְחֵקֶת מִמֶּנּוּ מֵאֹד אֲשֶׁר לֹא־מַעֲרִי
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הַנֶּה:

- א. לפניך קטע מחוקי המלחמה, ובו מפורטות שתי דרכים שבני ישראל מצוויים לנקוט כלפי יושבי הערים הרחוקות. הבחירה באיזו דרך לנקוט תלויה בהתנהגות של יושבי העיר. הסבר מה הן שתי הדרכים. (5 נקודות)
- ב. השורש ש-ל-מ חוזר שלוש פעמים בפסוקים 10-12 בקטע שלפניך. על מה עשויה לרמוז חזרה זו דווקא בהקשר של חוקי המלחמה? הסבר. (3 נקודות)

חכמה

5. קרא איוב, א', 1-5.

א אִישׁ הָיָה בְּאֶרֶץ-עֹזַן אִיּוֹב שְׁמוֹ וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא תָם וְיָשָׁר
 ב וַיֵּרָא אֱלֹהִים וְסָר מִרְעֵ: וַיּוֹלְדוּ לוֹ שִׁבְעָה בָנִים וְשְׁלוֹשׁ בָּנוֹת:
 ג וַיְהִי מְקַנְהוּ שִׁבְעַת אֲלֵפֵי-צֹאן וּשְׁלֹשַׁת אֲלֵפֵי גְמָלִים וְחֲמִשׁ
 ד מֵאוֹת צֹמֶד-בָּקָר וְחֲמִשׁ מֵאוֹת אֶתֹנּוֹת וְעִבְדָּה רַבָּה מְאֹד וַיְהִי
 ה הָאִישׁ הַהוּא גָדוֹל מִכָּל-בְּנֵי-קָדְשׁ: וְהָלְכוּ בָנָיו וַעֲשׂוּ מִשְׁתָּה
 וּלְשִׁתּוֹת עִמָּהֶם: וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתָּה וַיִּשְׁלַח אִיּוֹב
 וַיִּקְדָּשׁם וְהִשְׁכִּימם בַּבֶּקֶר וְהִעֲלָה עֹלֹת מִסֶּפֶר כֶּלֶם כִּי אָמַר
 אִיּוֹב אוֹלֵי חֲטָאוֹ בָּנֵי וּבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּלִבְבְּכֶם כִּכְהָ יַעֲשֶׂה אִיּוֹב
 כָּל-הַיָּמִים:

- א. יש הטוענים כי בקטע זה יש הגזמה בתיאור הצדיקות של איוב. בסס טענה זו
 על ראייה מפסוק 5 בקטע שלפניך, והסבר את הראיה. (4 נקודות)
- ב. מדוע חשוב לתאר את איוב כצדיק בתחילת ספר איוב? הסבר. (4 נקודות)

נביאי אמת ונביאי שקר

6. קרא ירמיה, כ"ח, 1-11.

וַיְהִי וּבַשָּׁנָה הַהִיא בְּרֵאשִׁית מַמְלַכַת א
 צְדָקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּשְׁנַת הַרְבַּעִית בְּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי אָמַר ב
 אֵלַי חֲנַנְיָה בֶן־עֲזוּרָה הַנְּבִיא אֲשֶׁר מַגְבֵּעוֹן בְּבֵית ה' לַעֲיִנִי ג
 הַכְּהֵנִים וְכָל־הָעָם לֵאמֹר: כֹּה־אָמַר ה' עֲבֹאוֹת אֱלֹהֵי ד
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שְׁבֵרְתִי אֶת־עַל מֶלֶךְ בָּבֶל: בְּעוֹד וּשְׁנָתִים ו
 יָמִים אֲנִי מוֹשִׁיב אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה אֶת־כָּל־כְּלֵי בֵּית ה' ה
 אֲשֶׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִן־הַמְּקוֹם הַזֶּה וַיְבִיאֵם ד
 בָּבֶל: וְאֵת־יְכֹנְיָה בֶן־יְהוֹזָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֵת־כָּל־גְּלוֹת י
 יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה אֲנִי מוֹשִׁיב אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה נְאֻם־ה' ה
 כִּי אֲשַׁבֵּר אֶת־עַל מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֶל־ ח
 חֲנַנְיָה הַנְּבִיא לַעֲיִנֵי הַכְּהֵנִים וּלְעֵינֵי כָל־הָעָם הַעֲמִידִים בְּבֵית ו
 ה': וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיא אֲמֵן כֵּן יַעֲשֶׂה ה' יְקֻם ה' ה
 אֶת־דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר נִבְּאתָ לְהָשִׁיב כְּלֵי בֵּית־ה' וְכָל־הַגּוֹלָה ז
 מִבָּבֶל אֶל־הַמְּקוֹם הַזֶּה: אֲךְ שָׁמַע־נָא הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי ח
 דֹּבֵר בְּאוֹזְנֶיךָ וּבְאָזְנֵי כָל־הָעָם: הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי וּלְפָנֶיךָ ט
 מִן־הָעוֹלָם וַיִּנְבְּאוּ אֶל־אֲרָצוֹת רַבּוֹת וְעַל־מַמְלָכוֹת גְּדוֹלוֹת י
 לְמַלְחָמָה וּלְרַעָה וּלְדָבָר: הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִנְבְּא לְשָׁלוֹם בְּבֹא י
 דְּבַר הַנְּבִיא יוֹדֵעַ הַנְּבִיא אֲשֶׁר־שָׁלַח ה' בְּאַמְתּוֹ: וַיִּקַּח י
 חֲנַנְיָה הַנְּבִיא אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צֹוֹר וַיִּרְמֵהוּ הַנְּבִיא י
 וַיִּשְׁבְּרֵהוּ: וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לַעֲיִנֵי כָל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר י
 ה' כֹּכָה אֲשַׁבֵּר אֶת־עַל וּנְבַכְדֶּנְאֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד י
 שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צֹוֹר כָּל־הַגּוֹיִם וַיִּלְךְ יִרְמְיָה הַנְּבִיא י
 לְדֶרֶכּוֹ:

א. הסבר את המחלוקת בין שני הנביאים, חנניה וירמיה, שבאה לידי ביטוי בקטע שלפניך.

בסס את דבריך על הכתוב.

(5 נקודות)

ב. הבא מן הקטע רמז שהמעשה הסמלי שעשה חנניה וההסבר שלו למעשיו ערערו את הביטחון

של ירמיה בצדקת נבואתו שלו. (3 נקודות)

שיבת ציון

7. קרא עזרא, א', 1-6.

א וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹדֶשׁ מֶלֶךְ פָּרְס לְכָלוֹת דְּבַר-יְהוָה מִפִּי
 יְרֵמְיָה הָעֵיִר יְהוָה אֶת-רוּחַ כְּדֹשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס וַיַּעֲבֵר-קוֹל
 ב בְּכָל-מַלְכוּתוֹ וְגַם-בְּמִכְתָּב לְאֹמֶר: כֹּה אָמַר כְּדֹשׁ מֶלֶךְ
 פָּרְס כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא
 ג פָּקַד עָלַי לְבָנוֹת-לוֹ בַּיַּת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה: מִי-בְכֶם
 מְכַלְעֵמוֹ יְהִי אֱלֹהָיו עִמּוֹ וַיַּעַל לִירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
 ד וַיִּבֶן אֶת-בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר
 בִּירוּשָׁלַם: וְכָל-הַנְּשָׂאֵר מְכַלְעֵמֹתָ אֲשֶׁר-הוּא גֵר-שָׁם
 ה וְנִשְׂאוֹהוּ אֲנָשֵׁי מְקוֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבַזָּהָב וּבְרִכּוּשׁ וּבְבַהֲמָה עִם-
 ו הַנְּדָבָה לְבַיִת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם: וַיִּקְוּמוּ רְאִשֵׁי
 הָאָבוֹת לַיהוּדָה וּבְנֵימֹן וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל הָעֵיִר הָאֱלֹהִים
 אֶת-רוּחוֹ לַעֲלוֹת לְבָנוֹת אֶת-בַּיִת יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:
 ו וְכָל-סְבִיבֵתֵיהֶם חִזְקוּ בְיָדֵיהֶם בְּכָל-כֶּסֶף בַּזָּהָב בְּרִכּוּשׁ
 וּבְבַהֲמָה וּבַמְגִדָּנוֹת לְבָד עַל-פְּלֵהֲתֵיהֶם:

בקטע שלפניך האירועים ההיסטוריים מתוארים כהתגשמות של נבואת ירמיה.
 הסבר קביעה זו. היעזר בירמיה, כ"ט, 10.

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-11 (8 נקודות).

חוק

8. קרא ויקרא, י"ט, 18, 34.

ויקרא, י"ט, 18

יח
 לֹא־תִקַּם וְלֹא־תִטּוֹר אֶת־פְּנֵי עַמּוּךָ וְאֶהְבֵּת
 לְדַעְתְּךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה'־:

ויקרא, י"ט, 34

לד
 בְּאֶזְרַח מִפֶּסֶם יִהְיֶה לְכֶם הַגֵּר וְהַגֵּר
 אֲתִכֶּם וְאֶהְבֵּת לּוֹ כְּמוֹךָ כִּי־גֵרִים הָיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי
 ה'־ אֱלֹהֵיכֶם:

בשני הפסוקים שלפניך נזכרת הדרישה לאהוב את האדם האחר "כמוך".

א. בפסוק 34 מצורף לציווי נימוק. הסבר את הנימוק. (3 נקודות)

ב. מדוע לדעתך חשב המחוקק שיש צורך להוסיף נימוק בפסוק 34, ומדוע הוסיף דווקא

נימוק זה? (5 נקודות)

חכמה

9. קרא איוב, ח', 3-7, 11-19.

איוב, ח', 3-7

הֲאֵל יַעֲוֹת מִשְׁפָּט וְאִם־שֹׁדֵי יַעֲוֹת־צֶדֶק: אִם־בְּנִיךָ חָטְאוּ־
 לוֹ וְיִשְׁלַחֶם בְּיַד־פְּשָׁעִים: אִם־אַתָּה תִּשְׁחַר אֶל־אֵל וְאֶל־שֹׁדֵי
 ו תִּתְחַנֵּן: אִם־יָדְךָ וְיִשָּׂר אֶתָּה פִּי־עֲתָה יַעִיר עָלֶיךָ וְשָׁלֵם נֹת
 ז צֶדֶקְךָ: וְהִיָּה רֵאשִׁיתְךָ מִצֶּעֶר וְאַחֲרֵיתְךָ יִשְׁגָּה מְאֹד:

איוב, ח', 11-19

הִיגָאֵה־גִּמְאָ בְּלֹא בִצָּה יִשְׁגֹּא־אָחוּ בְּלִי־מִים: עֲדָנוּ
 ג בָּאָבוּ לֹא יִקְטֹף וּלְפָנָי כָּל־חֲצִיר יִיבֹשׁ: כֵּן אַרְחוֹת כָּל־שִׁכְחֵי
 ד אֵל וְתַקּוֹת חֲנֹף תֵּאבֹד: אִשֶּׁר־יִקּוֹט כֶּסֶלּוּ וּבֵית עֲפָבִישׁ מִבְּטָחוֹ:
 טז יִשְׁעֵן עַל־בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲמֹד יַחֲזִיק בּוֹ וְלֹא יִקּוּם: רָטֹב הוּא לְפָנָי
 י שֶׁמֶשׁ וְעַל־גִּנְתּוֹ יִזְנַקְתּוּ תַצֵּא: עַל־גֹּל שָׂרִישׁוֹ יִסְכְּבוּ בֵּית אֲבָנִים
 טז יַחֲזֶה: אִם־יִבְלַעְנוּ מִמְּקוֹמוֹ וּכְחֹשׁ בּוֹ לֹא רְאִיתֶךָ: הֵן־הוּא
 מְשׁוֹשׁ דְּרָכּוֹ וּמַעֲפָר אַחַר יִצְמָחוּ:

בפסוקים 3-7 בלדד השוחי מציג את עמדותיו בנוגע לדרכים שבהן אלוהים מנהל את העולם, והמְשָׁלִים בפסוקים 11-19 ממחישים עמדות אלה. בחר באחד המשלים והסבר כיצד הוא ממחיש את אחת הטענות שמציג בלדד בדבריו.

נביאי אמת ונביאי שקר

10. קרא עמוס, ז', 10-17.

וַיִּשְׁלַח אֲמִיצִיָּה
 כִּהֵן בֵּית-אֵל אֶל-יָרֵבֵעַם מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר קִשְׁד עָלֶיךָ
 עֲמוֹס בְּקֶרֶב בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא-תוֹכַל הָאָרֶץ לְהִכִּיל אֶת-
 א יא כָּל-דְּבָרָיו: כִּי-כֹה אָמַר עֲמוֹס בְּחָרֵב יְמוֹת יָרֵבֵעַם וַיִּשְׂרָאֵל
 יב גָּלָה יִגְלָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ: וַיֹּאמֶר אֲמִיצִיָּה אֶל-
 עֲמוֹס חֲזֵה לְךָ בְּרַח-לְךָ אֶל-אָרֶץ יְהוּדָה וְאָכַל-שֵׁם לֶחֶם וְשֵׁם
 יג תִּנְבְּא: וּבֵית-אֵל לֹא-תוֹסִיף עוֹד לְהִנָּבֵא כִּי מִקֶּדְשׁ-מְלֶכֶךְ הוּא
 יד וּבֵית מַמְלָכָה הוּא: וַיַּעַן עֲמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל-אֲמִיצִיָּה לֹא-נָבִיא
 אֲנִכִּי וְלֹא בֶן-נְבִיא אֲנִכִּי כִּי-בּוֹקֵר אֲנִכִּי וּבּוֹלֵם שְׂקָמִים:
 ט וַיִּקְחֵנִי ה' מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי ה' לְךָ הִנְבֵּא אֶל-עַמִּי
 טז יִשְׂרָאֵל: וְעַתָּה שְׁמַע דְּבַר-ה' אַתָּה אָמַר לֹא תִנְבֵּא עַל-
 יז יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִטְיֵף עַל-בֵּית יִשְׁחָק: לִכֵּן כֹּה-אָמַר ה'
 אֲשַׁתְּךָ בַּעִיר תִּזְנֶה וּבְנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ בַּחֲרֵב יִפְּלוּ וְאֲדָמָתְךָ בַּחֲבַל
 תִּחֲלַק וְאַתָּה עַל-אֲדָמָה טְמֵאָה תִּמּוֹת וַיִּשְׂרָאֵל גָּלָה יִגְלָה
 מֵעַל אֲדָמָתוֹ:

א. על פי הקטע שלפניך, כיצד אמציה מבין את תפקיד הנביא? בסס את דבריך על הכתוב.

(4 נקודות)

ב. האם עמוס מסכים עם אמציה בנוגע לתפקיד הנביא? נמק. (4 נקודות)

שים לב: המשך הבחינה בעמוד הבא.

שיבת ציון

11. קרא יחזקאל, ל"ז, 1-14.

א היתה עלי יד-ה' ויוציאני ברוח-ה' ויניחני בתוך הבקעה
 ב והיא מלאה עצמות: והעבירני עליהם סביב ו סביב והנה
 ג רבות מאד על-פני הבקעה והנה יבשות מאד: ויאמר אלי
 ד בן-אדם התחיינה העצמות האלה ואמר אדני-ה' אתה
 ה ידעת: ויאמר אלי הנבא על-העצמות האלה ואמרת אליהם
 ו העצמות היבשות שמעו דבר-ה': כה אמר אדני-ה'
 ו לעצמות האלה הנה אני מביא בכס רוח וחייתם: ונתתי
 ז עליכם גידים והעלתי עליכם בשר וקרמתי עליכם עור ונתתי
 ח בכס רוח וחייתם וידעתם כי-אני-ה': ונבאתי כאשר צויתי
 ט ויהי-קול כהנבא והנה-דעש ותקרבו עצמות עצם אל-
 י עצמו: וראיתי והנה-עליהם גדים ובשר עלה ויקרם עליהם
 יא עור מלמעלה ורוח אין בהם: ויאמר אלי הנבא אל-הרוח
 יב הנבא בן-אדם ואמרת אל-הרוח כה-אמר ו אדני-ה'
 יג מארבע רוחות באי הרוח ופחי בהרוגים האלה ויחיו:
 יד והנבאתי כאשר צוני ותבוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על-
 יה רגליהם חיל גדול מאד מאד: ויאמר אלי בן-אדם העצמות
 יו האלה כל-בית ישראל המה הנה אמרים יבשו עצמותינו
 יז ואבדה תקותנו נגזרנו לנו: לכן הנבא ואמרת אליהם כה-
 יח אמר אדני-ה' הנה אני פתח את-קברותיכם והעליתי
 יט אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל-אדמת ישראל:
 כ וידעתם כי-אני-ה' בפתחי את-קברותיכם ובהעלותי אתכם
 כא מקברותיכם עמי: ונתתי רוחי בכס וחייתם והנחתי אתכם
 כב על-אדמתכם וידעתם כי אני-ה' דברתי ועשיתי נאם-
 ה':

קרא את הקטע משירו של נפתלי הרץ אימבר, "תקוותנו" (שחלק ממנו נהפך ברבות הימים להמנון הלאומי, "התקווה").

עוֹד לֹא אֶבְדָּה תְּקִוַּתְנוּ / הַתְּקִוָּה הַנּוֹשָׁנָה

מְשׁוּב לְאֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ / לְעִיר בָּהּ דָּוִד חָנָה.

(מן האתר "זמרשת")

יש הטוענים כי השיר מתכתב עם הפסוקים **ביחזקאל**, ל"ז, 1-14.

הסבר טענה זו על פי דברי העם ועל פי תשובת הנביא יחזקאל (פסוקים 11-14).

פרק רביעי — קטע לניתוח ולהבנה (12 נקודות)

ענה על שאלה 12 חובה ועל שתיים מן השאלות 13-15 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא בראשית, ג'.

א והנחש היה ערום מפל
 חית השדה אשר עשה ה' אלהים ויאמר אל-האשה אף
 ב כִּי-אמר אלהים לא תאכלו מפל עץ הגן: ותאמר האשה
 ג אל-הנחש מפרי עץ-הגן נאכל: ומפרי העץ אשר בתוך-הגן
 אָמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתו: ויאמר
 ה הנחש אל-האשה לא-מות תמתו: כי ידע אלהים כי
 ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים ידעי טוב
 ורע: ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה-הוא
 ו לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם-
 ז לאישה עמה ויאכל: ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירום
 ח הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת: וישמעו את-קול
 ה' אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו
 ט מפני ה' אלהים בתוך עץ הגן: ויקרא ה' אלהים אל-
 י האדם ויאמר לו איכה: ויאמר את-קלך שמעתי בגן ואירא
 יא כי-עירם אנכי ואחבא: ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה
 יב המן-העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת: ויאמר
 האדם האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה-לי מן-העץ
 יג ואכל: ויאמר ה' אלהים לאשה מה-זאת עשית ותאמר
 יד האשה הנחש השיאני ואכל: ויאמר ה' אלהים אל-הנחש
 טו על-אחונך תלך ועפר תאכל כל-ימי חייך: ואיכה ואשית בגיך
 ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה
 טז תשופנו עקב: אל-האשה אמר הרבה ארבה
 עֵצְבוֹנֶךָ וְהִרְנֶךָ בְּעֵצֵב תִּלְדִּי בָנִים וְאֶל-אִישׁךָ תִּשְׁקָתְךָ וְהוּא
 יז ימשל-בְּךָ: ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך
 ותאכל מן-העץ אשר צויתך לאמר לא תאכל ממנו ארורה

יח הָאָדָמָה בַּעֲבוּרְךָ בַּעֲצָבוֹן תֵּאֱכֹלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וְקוֹץ
 ט וְדָרְדָר תִּצְמִיחַ לְךָ וְאָכַלְתָּ אֶת־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה: בְּזַעַת אֶפְיֶךָ
 תֹּאכַל לֶחֶם עַד שׁוֹבֶכְךָ אֶל־הָאָדָמָה כִּי מִמְּנָה לִקְחַתָּ כִּי־
 כ עֵפֶר אֶתָּה וְאֶל־עֵפֶר תָּשׁוּב: וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה
 כא כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל־חַי: וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
 כָּתְנֹת עוֹר וַיְלַבְּשֵׁם:
 כב וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמְּנוֹ לְדַעַת טוֹב
 וְרָע וְעַתָּה וּפְרִי־שִׁלְחַן יָדוֹ וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי
 כג לְעֹלָם: וַיִּשְׁלַחֵהוּ ה' אֱלֹהִים מִגֶּן־עֵדֶן לְעַבְדֵי אֶת־הָאָדָמָה
 כד אֲשֶׁר לִקַּח מִשָּׁם: וַיִּגְרַשׂ אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגֶן־עֵדֶן
 אֶת־הַכְּרִבִּים וְאֵת לֶהֱט הַחֹרֵב הַמֵּת־הַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת־דֶּרֶךְ
 עֵץ הַחַיִּים:

ענה על שאלה 12 — חובה.

12. מי לדעתך האֵשֶׁם העיקרי בהפרת הצו האלוהי בסיפור גן עדן שלפניך? נמק את דבריך.

ענה על שתיים מן השאלות 13-15.

13. קרא פסוקים 6-11 בקטע שלפניך.

א. ציין מפסוקים אלה שתי ראיות לשינוי התודעה של האדם אחרי שאכל מפרי עץ הדעת.

בסס את דבריך על הכתוב. (2 נקודות)

ב. הבא מפסוקים אלה ראייה שאלוהים מצליח בקלות לחשוף את האכילה האסורה.

(2 נקודות)

14. באמצעות השורש א-כ-ל נוצר קשר של "מידה כנגד מידה" בין החטאים ובין העונשים.

הבא מן הקטע שלפניך דוגמה אחת לקביעה זו, והסבר אותה.

15. קרא פסוקים 15-19 בקטע שלפניך.

ציין שתי תופעות בחיי האדם שהמספר מציג את מקורן בפסוקים אלה.

בהצלחה!